

FREDRIKSTAD TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 13. mai 2019

Saksnr.: 19-070096TVI-FRED

Dommer: Tingrettsdommer Tina Bergstrøm

Saken gjelder: Avslag på begjæring om innsyn

Norsk Riksringkasting AS

Advokat Johan Frederik Langeland

Innledning

Saken gjelder anke om Fredrikstad forliksråds beslutning om å nekte dokumentinnsyn.

NRK har i begjæring av 5. april 2019 overfor Fredrikstad forliksråd begjært innsyn i alle avgjørelser (rettsbok, dom eller innstilling) i alle saker forliksrådet har behandlet der Sven Jarle Knoll har vært involvert som næringsdrivende innenfor bruktbilbransjen.

Begjæringen ble avslått 10. april 2019. Beslutningen lyder slik:

NRK ikke har klart å oppfylle kravet til identifikasjon i tvl. § 14-2. Forliksrådet vil ikke åpne for innsyn.

NRK begjærte omgjøring 12. april 2019. Begjæringen ble 26. april 2019 ikke tatt til følge. Beslutningen lyder slik:

Det vises til begjæring om omgjøring av beslutning, jfr mail av 12.04.2019. Forliksrådets beslutning av 10. april 2019 opprettholdes.

Som et utgangspunkt kan ikke denne form for beslutning ankes, jfr tvistelovens § 6-14. Samme bestemmelse inneholder en uttømmende angivelse av de avgjørelser avsagt av forliksrådet som kan ankes. Bestemmelsen i § 6-14 er først og fremst ment for partene som omfattes av saken.

Det fremkommer imidlertid av juridisk teori (Kommentarutgaven til tvisteloven vedr § 6-14) at det er betenkelig at avgjørelse om ikke å gi innsyn ikke gis en overprøvingsadgang. Dette er aktuelt for avgjørelser som berører andre enn partene og et eksempel som er nevnt er avgjørelser om dokumentinnsyn for allmenheten etter tvistelovens § 14-6.

Det anbefales at **Fredrikstad tingrett** kontaktes for å undersøke vedrørende anke i hht til forliksrådets avgjørelse. Tingretten vil avgjøre om de vil ta imot en evt anke.

NRK har anket beslutningen til tingretten. Anken gjelder både forliksrådets generelle forståelse av loven, og forliksrådets konkrete rettsanvendelse.

NRK har i hovedtrekk begrunnet anken slik:

Forliksrådets avgjørelser kan ankes i samme utstrekning som avgjørelser ved de øvrige domstolene. Anke skal inngis direkte for tingretten som har full prøvingsadgang.

Forliksrådet har anvendt tvisteloven § 14-2 feil. Allmenheten har rett til innsyn i forliksrådets saksdokumenter i den utstrekning det følger av tvisteloven kapittel 14, se tvisteloven § 6-9 (2). I § 14-2 (1) står det at allmenheten har rett til innsyn i rettsavgjørelser. Utgangspunktet er at allmenheten har *rettskrav* på innsyn, med mindre den som ber om innsyn, ikke klarer å identifisere saken/sakene annet enn et navn. Hvis

man ikke klarer å oppfylle dette svært skjønnsmessige identifikasjonskravet, har domstolen adgang, men ikke plikt, til å nekte innsyn.

Identifikasjonskravet er ment å stenge for innsynsbegjæringer som ikke er begrunnet, ikke spesifisert til et rettsområde og som strekker seg så langt tilbake i tid som mulig. Dette er imidlertid ikke situasjonen her. Sven Jarle Knoll er i Fredrikstad tingrett 25. mars 2019 dømt for en rekke bedragerier knyttet til bruktbilhandel. Av særlig interesse for innsynsbegjæringen er tingrettens uttalelse på dommen side 11:

Retten finner det bevist ut over enhver rimelig tvil at tiltalte har hatt et tilnærmet ensartet modus tilknyttet tiltalepostene; nemlig å kjøpe og overta biler uten å betale for dem. Riktignok har tiltalte betalt en del fornærmede etter lengre tid, men det er først etter gjentatte purringer (i noen tilfeller opp mot 100) og i mange tilfeller rettslig pågang. Med ett unntak, har ikke tiltalte betalt noen fornærmede før forholdet ble politianmeldt. Det kan således synes som at politianmeldelse har vært en utslagsgivende faktor for dem som har fått betalt. Pådratte inndrivingskostnader, rentetap m.v er imidlertid ikke dekket, og over halvparten av de fornærmede har verken fått betalt kjøpesummen eller fått tilbake bilene.

Samlet sett er antallet saker i forliksrådet som Knoll har vært involvert i som næringsdrivende i bilbransjen et tema med stor allmenn interesse.

Det pekes for øvrig på at Forbrukerrådet har gitt innsyn i omfanget av klager mot Knoll gjennom flere år og at Forbrukerklageutvalget en åpen, søkbar base der man kan få tilgang til alle saksdokumenter og vedtak. Det er her mulig å søke på navn i fritekstsøket.

Domstolene bør praktisere meroffentlighet.

For det tilfellet at tingretten kommer til at internrettslige regler ikke gir NRK krav på innsyn, anføres det at forliksrådets beslutning er i strid med EMK artikkel 10.

Tingrettens vurdering:

Fremsettelse av anke - tingrettens kompetanse

Anken er i dette tilfellet ikke fremsatt overfor forliksrådet, men inngitt direkte for tingretten. Tingretten legger til grunn at dette er korrekt. Lovens ordning er at anker over forliksrådets avgjørelser skal inngis direkte for tingretten etter tvisteloven § 6-14 (3). Tingretten kan ikke se noe grunnlag for at det skulle gjelde noe annet ved anke over beslutning om ikke å gi innsyn.

Selv om det ikke fremgår direkte av § 6-14, er det antatt at avgjørelser om for eksempel dokumentinnsyn for allmenheten etter tvisteloven § 14-6, må kunne ankes i samme

utstrekning som avgjørelser ved de øvrige domstolene. Det vises til Schei m.fl., Tvisteloven kommentarutgave, 2. utgave, 2013, side 255 punkt 3.3. Tingretten legger derfor til grunn at det er adgang til å anke forliksrådets beslutning i dette tilfellet.

Det legges videre til grunn at tingretten har full prøvingsadgang. Det vises til kommentarutgaven side 256 punkt 4 hvor det fremgår at begrensningen i tvisteloven § 29-3 vedrørende ankeinstansens adgang til å overprøve underinstansens beslutninger, ikke gjelder der tingretten er ankeinstans for forliksrådets beslutninger.

Skal det gis innsyn?

Utgangspunktet er at allmenheten har innsynsrett. Det gjelder ikke noe identifikasjonskrav på den måten at den enkelte sak må identifiseres overfor forliksrådet med angivelse av motpart, saksnummer, dato osv. I dette tilfellet har NRK presisert at man ønsker innsyn i saker som Sven Jarle Knoll har vært involvert i som næringsdrivende i bilbransjen, enten gjennom selskapene Autopris, Fredriksborg Invest og Fredriksborg Handel, eller at han har opptrådt som selvstendig næringsdrivende. Tingretten anser at dette er mer enn tilstrekkelig hva gjelder identifikasjon.

Det er offentlig kjent fra tidligere at Sven Jarle Knoll har vært involvert i tvister og rettsaker med tilknytning til bruktbilhandlervirksomheten hans. Det vises særlig til Fredrikstad tingretts dom i straffesak mot ham fra mars 2019. I tillegg er det kjent at Knoll er blant dem som forekommer hyppigst i klagesaker. Det er følgelig ikke tale om at NRK forsøker å bruke innsynsretten til å få tak i opplysninger om forhold som ikke er kjent fra før. Det offentlige har en åpenbar interesse i informasjon omkring bruktbilvirksomheten til Knoll.

Innsynsbegjæringen tas til følge.

Dette innebærer at NRK gis innsyn i alle avgjørelser (rettsbok, dom eller innstilling) i alle saker som Fredrikstad forliksråd har behandlet der Sven Jarle Knoll har vært involvert som næringsdrivende, gjennom selskaper eller direkte, innenfor bruktbilbransjen.

Sakskostnader

Anken har ført fram. Etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 (2) skal NRK derfor ha erstatning for sine sakskostnader. NRK har krevd sakskostnader tilkjent med advokatsalær med 7 500 kroner (5 timer à 1 500 kroner) og rettsgebyr. Kravet tas til følge. Rettsgebyret utgjør 2 300 kroner. Domstolene hører under Justisdepartementet. Tingretten pålegger staten v/Justisdepartementet å betale NRKs sakskostnader med 9 800 kroner.

SLUTNING

1. Innsynsbegjæringen tas til følge.
2. Staten v/Justisdepartementet betaler NRKs sakskostnader med 9 800 – nitusenåttehundre – kroner innen to uker fra denne kjennelsen er forkynt.

Retten hevet

Tina Bergstrøm

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 125 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 125 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.